

# Vedecká monografia Politiky bez drene

11.6.2026 - Tatiana Zachar Podolinská, Andrej Belák | SAV

**Pracovný kolektív tematického okruhu rómske štúdiá v Ústave etnológie a sociálnej antropológie SAV, v. v. i. pod vedením T. Zachar Podolinskej a A. Beláka pripravil vedeckú monografiu s názvom Politiky bez drene . Táto odborná sociálno - vedná publikácia prináša nezávislé externé hodnotenie implementácie Stratégie Slovenskej republiky pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030 v rokoch 2022-2024, zadané Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.**

Analytická monografia prepája evalvačný mandát so sociálne-vednou expertízou a detailne skúma mechanizmy, bariéry a kontext rómskej inklúzie na Slovensku v piatich kľúčových oblastiach: vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť, zdravie a boj s protirómskym rasizmom.

Publikácia je určená najmä tvorcom a realizátorom verejných politík na národnej a lokálnej úrovni, odborníkom v štátnej správe a samospráve, akademikom a študentom v oblasti sociálnej politiky, etnológie, sociálnej antropológie a verejnej správy, ako aj predstaviteľom mimovládnych organizácií a európskych inštitúcií, ktoré sa venujú inklúzii Rómov.

Hlavným zistením evalvácie je, že príslušné strategické dokumenty inklúzie sú síce na abstraktnej úrovni prevažne relevantné a v súlade s európskymi rámcami, no pri preklade do akčných plánov a každodennej praxe vznikajú značné medzery, logické diskontinuity a mnohé aktivity sa realizujú len čiastočne, len formálne alebo aj vôbec.

Názov Politiky bez drene toto centrálné zistenie zhrňa metaforicky: štát v oblasti rómskej inklúzie pripomína chronického pacienta so zdravým „centrálnym nervovým systémom“ a orgánmi so značnými kapacitami, no poruchou distribúcie energie – akoby mu v tele chýbala „zdravá krv“, potrebná na vyživovanie inak v zásade rozumne naplánovaných ozdravných úkonov. V súlade s analogickými zisteniami inde naprieč Európou sa pritom zdá byť zodpovednou „leukémiou kostnej drene“ protirómsky rasizmus, z veľkej časti neuvedomele normalizovaný naprieč všetkými vrstvami spoločnosti, živený všeobecne slabým historickým povedomím o pôvode vylúčených rómskych osídlení.

Autori a autorky publikácie – A. Mušinka, A. Rochovská, D. Škobla, T. Hrustič, A. Belák, T. Zachar Podolinská – odporúčajú posilniť mandát a kapacity koordinujúcich orgánov, znížiť závislosť od projektového financovania, systematickejšie zapájať Rómov a Rómky (vrátane najzraniteľnejších podskupín) do tvorby, realizácie a hodnotenia politík a rozšíriť indikačný rámec o hlbšie postojové a štrukturálne ukazovatele. Zároveň zdôrazňujú potrebu dlhodobej práce s verejnou mienkou, vzdelávaním a historickou pamäťou, bez ktorej moderné politiky inklúzie nebude možné dostatočne oživiť na realizáciu skutočnej sociálnej zmeny v danej oblasti.

Publikácia vychádza printovo aj ako e-book v otvorenom prístupe s medzinárodnou licenciou CC BY 4.0 je zaradená do databázy DOAB.

Spracovali: Tatiana Zachar Podolinská a Andrej Belák, Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV, v. v. i.

[https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news\\_no=13715&source\\_no=20](https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13715&source_no=20)